

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2012, Volume: 7, Number: 2, Article Number: 1C0535

NWSA-EDUCATION SCIENCES

Received: February 2012

Accepted: April 2012

Series : 1C

ISSN : 1308-7274

© 2010 www.newwsa.com

Asuman Seda Saracaloğlu

Ahmet Kanmaz

Adnan Menderes University

sedasaracal@adu.edu.tr

akanmaz@pau.edu.tr

Aydin-Turkey

**EĞİTİM FAKÜLTESİ BİRİNCİ SINIF ÖĞRENCİLERİNİN PROBLEM ÇÖZME
BECERİLERİNE GENEL BİR BAKIŞ**

ÖZET

Araştırmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerini belirlemek, öğrencilerin problem çözme becerilerini farklı değişkenler açısından incelemek ve bu doğrultuda öneriler geliştirmektir. Araştırmanın örneklemini 2009-2010 eğitim-öğretim yılında Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi birinci sınıflarından random yolla seçilen 452 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak, Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilen "Problem Çözme Envanteri" ve araştırmacılar tarafından geliştirilen "Kişisel Bilgi Formu" kullanılmıştır. Araştırma süresince elde edilen veriler, SPSS 13.0 istatistik paket programı aracılığıyla çözümlenmiştir. Araştırma sürecinde frekans, yüzde, aritmetik ortalama, standart sapma, bağımsız gruplar t testi, ANOVA analizi ve Tukey HSD analizi istatistiksel teknikleri kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Eğitim Fakültesi, Problem Çözme,
Problem Çözme Envanteri

**A GENERAL VIEW TO PROBLEM SOLVING SKILLS OF EDUCATIONAL FACULTY FIRST
GRADE STUDENTS**

ABSTRACT

The aim of this study is to determine of students' problem solving skills that studying in different departments of Pamukkale University Educational Faculty, investigate problem solving skills for the purposes of different variables and expand some suggestions. The sample of this study consists of 452 students that chosen random from different departments of Pamukkale University Educational Faculty. In this research, Heppner ve Petersen's (1982) "Problem Solving Inventory" and "Personel Information Form" prepared by researchers were used for data collection. The data was analyzed by SPSS 13. Statistical techniques such as frequency, percentage, arithmetic mean, standart deviation, independent sample t test, ANOVA and Tukey HSD test werw used.

Keywords: Educational Faculty, Problem Solving,
Problem Solving Inventory

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

İnsanların yaşamında problemlerin olmaması ya da her an yeni bir problemle karşılaşmamasına olanak yoktur. Problemsiz bir yaşam ya da problemsiz bir yer bulmak da mümkün değildir. Bu nedenle problemsiz bir yaşam beklemek yerine problemlerin nasıl çözülebileceğini öğrenmek önem taşımaktadır. Problem çözmede karşılaşılan en önemli güçlüklerden biri, bireylerin problemleri çözmek için hiçbir çaba göstermemeleridir. Yalnız olmaktan şikayet eden bir bireyin çözüm olarak sadece "üzülmesi", problem çözmek için hiçbir çaba göstermemesi örnek olarak verilebilir (Güner, 2000).

Dewey'e göre problem, insan zihnini karıştıran, ona meydan okuyan ve inancı belirsizleştiren her şey olarak tanımlanır (Baykul ve Aşkar, 1987). Bingham'a göre (1998) problem, bir kişinin istenilen hedefe ulaşmak amacıyla topladığı mevcut güçlerinin karşısına çıkan engeldir. Binbaşoğlu'na (1987) göre ise problem, bireyin karşılaştığı içinden çıkılmaz gibi görünen yeni durumlar olarak ifade edilmiştir. Problem içinde bulunulan durumda bir tehlike ya da asılması gereken bir güçlük karşı karşıya olmaktır (Ülger, 2003). Problem bir uçta basit bir cevabı gerektiren bir durum olabilirken, diğer uçta kapsamlı bir problem çözme sürecini gerektirebilir. Karmaşık problemler, hem psikolojik gelişme için olanak sağlamakta hem de psikolojik rahatsızlıklar için bir tehdit oluşturabilmektedir (Yurttaş, 2001).

21. yüzyıl eğitim programlarında, başarılı öğrencinin kazanması gerekli olan beceriler tanımlanmasında; iletişim kurabilme, bilimsel, akılcı ve mantıklı düşünme becerisine sahip olma, teknolojiyi kullanabilme, araştırmacı ve üretken olabilme, bilgiyi paylaşabilme, insanlık değerlerine sahip çıkmanın yanı sıra problem çözme becerisinin de yer aldığı görülmektedir. Problem çözme becerisi kazanılması gereken bir beceri olarak ele alınmaktadır (Söylemez, 2002). Problem çözme; belli bir amaca ulaşmak için karşılaşılan güçlüklerin ortadan kaldırılmasına yönelik bilişsel ve psikolojik boyutları olan bir dizi çabayı içeren süreç olarak tanımlanmaktadır (Oğuzkan, 1989).

Heppner ve Krauskopf (1987) ise problem çözmeyi problemle başa çıkma kavramıyla eş anlamlı olarak kullanmıştır. Gerçek yaşamda kişisel problem çözme; içsel ya da dışsal isteklere uyum sağlamak için amaca yönelik bir dizi bilişsel, duyuşsal ve davranışsal işlemler olarak tanımlanmıştır. Problem çözme rasyonel, mantıklı, bilişsel bir bilgi işlem süreci olarak basitleştirilemez. Gerçek yaşamda problem çözme dinamik ve aktiftir. Kişisel problem çözme oldukça karmaşık bir süreçtir. Tipik bir problem anında çözülebilir veya sayısız kararları içerebilir. Pek çok olası çözümü olabilir ya da değerlendirmeyi engelleyecek kadar belirsiz olabilir. Problem çözmede kendini yeterli olarak algılayan bireylerin daha az kişisel problemler rapor ettiklerini, kendilerini daha olumlu değerlendirdiklerini, daha az fonksiyonel olmayan düşüncelere ve gerçekçi olmayan inançlara sahip oldukları ve daha iyi psikolojik uyum gösterdikleri saptanmıştır (Saracaloğlu, Serin, Bozkurt, 2002).

Belirli bir problemle karşılaşıldığında, analiz etme ve karar verme becerisi önem kazanmaktadır. Bununla birlikte, bireyler farkında olmadan kendi kişilikleri, yetiştirilme tarzları ve okulda öğrendikleri ile kendi kişisel problem çözme ve karar verme yöntemlerini geliştirebilmektedir. Aslında problem çözme becerisi, diğer beceriler gibi öğrenilebilir bir beceridir. Bu nedenle, kişisel ve örgütsel problemlerin çözümünde gerekli olan ilk şey, problem çözme sürecinin bilinmesidir (Güçlü, 2003).

Problem çözme becerilerinin kullanılmasındaki en temel nokta, içinde bulunulan duruma, kişi veya kişilere ve problemin yapısına göre en uygun çözüm yönteminin seçilmesidir. Farklı durum, olay, kişi ve

problem yapıları için birbirinden farklı problem çözme yolları denenebilir. Bu da bir anlamda problemin çözümü ile ilgili kişilerin yaratıcılığıyla alakalıdır. Bu nedenle değişik problem çözme yöntemlerinin tanınmasında fayda olacağı söylenmektedir. Bu şekilde problem durumuyla karşılaşan birey sadece daha önceki deneyimlerinden yola çıkarak bildiği yöntemleri değil, yeni durumlar için yeni çözüm yollarını da deneyebilecektir. Problem çözme becerisi eğitiminin bu anlamda da bireylere bir bakış açısı kazandırdığı söylenebilir (Söylemez, 2002).

Türkçe'de "sorun" olarak da ifade edilen "problem" temel anlam olarak, bireyi rahatsız eden bir durumdur. Kalıtımsal olan nedenlerin ötesinde, genelde bireyin biyolojik, sosyal ve psikolojik yönden ihtiyaçları karşılandığı zaman davranışları ve yaşam biçimi normal sınırlar içinde devam etmekte, problemlerle karşılaşma olasılığı en aza inmektedir. Ancak, kişinin bu ihtiyaçları yeterli derecede karşılanmaz ve ihtiyaçlar dengesi bozulursa, kişinin gelişiminde ve davranışlarında normalden sapmalar ortaya çıkabilmekte, bunlar da "problem" olarak adlandırılmaktadır. Problemler, çevre olanaklarının yokluğundan, olumsuz etkilerinden ve bunların yarattığı duygusal çatışmalardan kaynaklanmaktadır (Ferah, 2000).

Öğrenciyi, aktif biçimde problem çözen biri olarak değerlendiren Bruner, yeni öğrenme-öğretme sürecini, öğrencinin, yönetilebilir veya çözülebilir problemleri keşfetmesine yardım eden bir süreç olarak ele almaktadır (Balay, 2004). Çünkü birey karşılaştığı problemlerini ne ölçüde çözebilirse hayata uyum sağlamada da o ölçüde başarılı olur. Bu uyum onun toplumdaki yerini, statüsünü belirleyecek öneme sahiptir. Bu nedenle eğitim sistemi içerisinde problem çözme becerisi tüm öğrencilere mutlaka kazandırılmalıdır. Çünkü bilgiyi alan değil, kullanabilen ve kendi basına öğrenebilen bireyler bilgi ve teknolojiye hızla artışla basa çıkabilecektir. Eleştiren, sorgulayan, problemlere yaratıcı çözümler üreten bireyler, aynı zamanda toplumsal gelişmenin sağlanmasında etkili olacaklardır (Güzel, 2004).

Bu bilgiler ışığında araştırmamızın problemini yeni eğitim anlayışımızda eğitimin merkezinde olan ve farklı problem çözme becerilerine sahip öğrencilerin, problem çözme becerilerinin incelenmesi oluşturmaktadır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Problem yaratan değil, problem çözebilen bir nesil yetiştirebilmek için, bireylere eğitim süreci içerisinde problem çözme becerilerini kazandırmak gerekir. Öğrencilerin problem çözme becerileri ve problem çözme yaklaşımlarının belirlenmesi yoluyla eğitimciler, öğrencilerin problemlerinin çözümünde ve daha etkili öğretim yapmalarında yarar sağlayacağı düşünülmektedir. Öğrencilerin ise kendi problem çözme becerilerinin farkında olmaları öğrenme sürecindeki kuvvetli ve zayıf yönlerini tanımalarına ve etkin bir problem çözücü durumuna gelmelerine yarar sağlayacaktır. Bu da öğrencinin okul başarısına ve aynı zamanda yaşam sürecindeki başarısına olumlu katkılar getirecektir.

Araştırma sonucunda, öğrencilerin problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı; bölüm değişkenine göre, aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, planlı yaklaşım alt boyutları ve toplam puana göre; mezun olunan lise türü değişkenine göre aceleci yaklaşım ve güvenli yaklaşım alt boyutlarında, mezun olunan alan değişkenine göre aceleci yaklaşım ve düşünen yaklaşım alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

3. PROBLEMLER (PROBLEMS)

Araştırmanın amacı, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinin farklı bölümlerinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerini belirlemek, öğrencilerin problem çözme becerilerini farklı değişkenler açısından incelemek ve bu doğrultuda öneriler geliştirmektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt problemlere ilişkin sorulara cevap aranmaktadır.

- Öğrencilerin problem çözme becerileri öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğrencilerin problem çözme becerileri cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğrencilerin problem çözme becerileri sosyo-ekonomik düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğrencilerin problem çözme becerileri mezun oldukları lise türüne göre farklılaşmakta mıdır?
- Öğrencilerin problem çözme becerileri lisede mezun oldukları alana göre farklılaşmakta mıdır?

4. YÖNTEM (METHOD)

Betimsel bir nitelikte olan bu çalışmada öğrencilerin sahip oldukları problem çözme becerileri belirlenmiş ve cinsiyet, bölüm, anne eğitim durumu, baba eğitim durumu, sosyo-ekonomik düzey, mezun oldukları lise türü, mezun oldukları lise alan türü, değişkenlerine göre problem çözme becerilerinin farklılaşp farklılaşmadığı çeşitli istatistiksel işlemler ile değerlendirilmiştir.

Bu araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Genel tarama modelinde, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak için evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup örnek ya da örneklem üzerinde tarama yapılmaktadır (Karasar, 2002: 77-79). Araştırmanın amacı eğitim fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değişkenlere göre değişip değişmediğini ortaya çıkarmaktır. Araştırma bu yönüyle betimsel bir çalışmadır.

4.1. Evren ve Örneklem (Population and Sample)

Araştırmanın evrenini Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesinde öğrenim gören birinci sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Örneklemi ise öğrenciler arasından random yolla seçilen 420 öğrenci oluşturmaktadır. Evren örneklem grubunu oluşturan öğrenciler sınıf öğretmenliği, sosyal bilgiler öğretmenliği, PDR, resim öğretmenliği, müzik öğretmenliği, okul öncesi öğretmenliği, Türkçe öğretmenliği, fen bilgisi öğretmenliği, İngilizce öğretmenliği birinci sınıf öğrencileridir.

Tablo 1. Evren ve örneklem bölümlere göre dağılımı
(Table 1. Dissolution whole and sample groups towards departments)

Bölüm	Evren	Örneklem
Sınıf Öğretmenliği	164	63
Sosyal Bilgiler Öğr.	144	54
PDR	144	56
Resim Öğretmenliği	60	35
Müzik Öğretmenliği	30	20
Okul Öncesi Öğr.	144	58
Türkçe Öğretmenliği	144	57
Fen Bilgisi Öğr.	144	55
İngilizce Öğretmenliği	144	54
TOPLAM	1118	452
	%100	%40.43

Örneklem grubunu oluşturan öğrencilerin ifade edilen değişkenlere göre dağılımı Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2’de görüldüğü üzere örneklem grubunda anketi cevaplayan öğrenci sayısı 452 kişidir. Yine bu tabloda yer alan bilgilere göre değişkenler arasında dengeli bir dağılım vardır.

Tablo 2. Örneklem grubunun değişkenlere göre dağılımı
(Table 2. Dissolution of sample group towards variables)

Değişken	Grup	Frekans	%
Cinsiyet	Kadın	245	54.8
	Erkek	207	45.2
Bölüm	Sınıf Öğr.	63	13.9
	Sosyal Bil. Öğr.	54	11.9
	PDR	56	12.4
	Resim Öğr.	35	7.7
	Müzik Öğr.	20	4.4
	Okul Öncesi Öğr.	58	12.8
	Türkçe Öğr.	57	12.6
	Fen Bilgisi Öğr.	55	12.2
	İngilizce Öğr.	54	11.9
Sosyo Ekonomik Düzey	Düşük	92	20.4
	Orta	311	68.8
	Yüksek	49	10.8
Mezun Olunan Lise Türü	Genel Lise	160	35.4
	Meslek Lisesi	14	3.1
	Süper Lise	76	16.8
	Öğretmen Lisesi	85	18.8
	Özel Lise	21	4.6
	Anadolu Lisesi	81	17.9
	Diğer	15	3.3
Mezun Olunan Alan	TM	187	41.4
	Sosyal	120	26.5
	Dil	55	12.2
	Fen	90	19.9

4.2. Verilerin Toplanması (Data Collection)

Araştırmada belirlenen amaçlara ulaşabilmek için gerekli olan veriler,

- Araştırmacılar tarafından geliştirilen Kişisel Bilgi Formu,
- Öğrencilerin problem çözme becerilerini belirlemek için, 1982 yılında P. P.Heppner ve C. H. Petersen tarafından geliştirilen ve Türkçe’ye uyarlaması Şahin, Şahin ve P.P. Heppner (1993)

tarafından gerçekleştirilen Problem Çözme Envanteri, aracılığıyla toplanmıştır.

4.3. Problem Çözme Envanteri (Problem Solving Inventory)

Orjinal adı Problem Solving Inventory, Form-A (PSI-A) olan Problem Çözme Envanteri (PÇE), Heppner ve Petersen (1982) tarafından çeşitli araştırmalar sonucu ortaya çıkan "genel yönelim", "problemin tanımı", "alternatif üretme", "karar verme" ve "değerlendirme" gibi problem çözme aşamaları göz önünde bulundurularak, kişinin problemlerini çözebilme yeterliliği konusunda kendisini nasıl algıladığının yanı sıra, problem çözme yönteminin boyutlarını da belirlemek amacıyla geliştirilmiştir (Savaşır ve Şahin, 1997). Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışmaları çerçevesinde çeviri çalışmaları, sırasıyla Akkoyun ve Öztan (1988) (Akt:Ferah, 2000), Taylan (1990) ve Şahin, Şahin ve P.P. Heppner (1993); geçerlik güvenilirlik çalışmaları ise Taylan (1990), Şahin, Şahin ve P.P. Heppner (1993) ve Çam (1995) tarafından yapılmıştır.

Envanter, bireyin depresyon, diğer kişilerle ilişkiler, meslek seçme, kişisel, sosyal problemleri çözme becerisini nasıl algıladığını ve değerlendirdiğini, ayrıca problem çözümedeki kendine güvenini, bireyin gerçek problem çözme yeteneğini değil, problem çözme becerisini nasıl algıladığını ve değerlendirdiğini ölçmektedir (Ferah, 2000). Envanter, 35 maddeden 6'lı likert ölçeği olarak oluşturulmuştur. Maddelerin bir kısmı olumlu, bir kısmı da olumsuz ifadelerden oluşmaktadır. Ölçek, toplam puan (problem çözme beceri algısı puanı) ve alt ölçeklere ilişkin puanları vermektedir. Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından güvenilirlik analizi için, toplam 244 üniversite öğrencisi üzerinde çalışılmış ve Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı, .88 olarak bulunmuştur. Tek ve çift sayılı maddeler ayrılarak, yarıya bölme tekniği ile elde edilen güvenilirlik katsayısı ise $r = .81$ olarak bulunmuştur.

Eldeki araştırmada, Problem Çözme Envanterinin tümüne ilişkin hesaplanan Cronbach Alpha değeri .751 olarak bulunmuştur. Araştırmanın verileri 2009 - 2010 eğitim-öğretim yılı güz döneminde toplanmıştır. Envanter, toplam 470 öğrenciye dağıtılmış ve 466 tanesi geri alınmıştır. Geri alınan envanterlerden eksik doldurulanlar elendikten sonra 452 ölçek araştırma kapsamına alınmıştır.

4.4. Problem Çözme Envanteri'nin Puanlanması ve Yorumlanması (Scoring and Interpretation of Problem Solving Inventory)

Verilen cevaplara 1 ile 6 arasında değişen puanlar verilir. Puanlamada 9, 22 ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur. Puanlama 32 madde üzerinden yapılır. 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olarak puanlanan maddelerdir. Envanterden alınabilecek puan ranjı, 32-192 arasındadır. Ölçekten alınan toplam puanların yüksekliği, bireyin problem çözme becerileri konusunda kendini yetersiz olarak algıladığını gösterir. Ölçekten alınan toplam puanların azalmasında ise kişinin problem çözme beceri algısının olumlu olduğu kabul edilir. Alt ölçeklerin puanlanmasında da olumlu-istendik olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (düşünen yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, planlı yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili yaklaşım biçimlerinin daha fazla kullanıldığı değerlendirilirken; olumsuz-etkisiz olarak nitelendirilebilecek problem çözme yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden (aceleci yaklaşım ve kaçınan yaklaşım) alınan puanlar azaldıkça ilgili Yaklaşım biçimlerinin daha az kullanıldığı düşünülür (Ferah, 2000).

Tablo 3. Problem çözme envanteri Türkçe uyarlaması için puanların yorumlanması
(Table 3. Comment marks for problem solving inventory's Turkish adaptation)

Alt Ölçekler	Ölçekten Alınan Puan Arttıkça	Ölçekten Alınan Puan Düştükçe
Olumlu-istendik yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçekler Düşünen, Kendine Güvenli, Planlı Değerlendirici	Kişi ilgili yaklaşım biçimlerini daha AZ KULLANIR.	Kişi ilgili yaklaşım biçimlerini daha FAZLA KULLANIR.
Olumsuz-etkisiz yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçekler (Aceleci ve Kaçınan)	Kişi ilgili yaklaşım biçimlerini daha FAZLA KULLANIR.	Kişi ilgili yaklaşım biçimlerini daha AZ KULLANIR.
Problem Çözme Envanteri	Kişinin Problem Çözme Beceri Algısı OLUMSUZDUR	Kişinin Problem Çözme Beceri Algısı OLUMLUDUR.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) paket programı kullanılmıştır. Araştırmanın alt problemlerine yanıt bulmak amacıyla betimsel istatistik tekniklerinin yanı sıra standart sapma, ortalama, t testi, tek yönlü varyans analizi, korelasyon, tukey HSD analizlerinden yararlanılmıştır. Yapılan istatistiksel çözümlerinde anlam düzeyi.05 olarak alınmıştır.

5. BULGULAR (FINDINGS)

Bu bölümde Eğitim Fakültesi birinci sınıf öğrencilerinin problem çözme becerilerinin çeşitli değişkenler açısından farklılık gösterip göstermediği belirlenmeye çalışılmıştır. Uygulanan envanterin istatistiksel analizi ve her alt probleme ilişkin elde edilen bulguların tabloları ve bulgulara ait yorumlar yer almaktadır.

Tablo 4. Problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplam puanlarına ait xort ve ss değerleri
(Table 4. Problem solving skills' sub and total scores xort ve ss values)

PÇE ve Alt Boyutlar	N	Xort	Ss	Puan Aralığı
Aceleci Yaklaşım	452	34.89	7.083	9-54
Düşünen Yaklaşım	452	12.10	4.585	5-30
Kaçınan Yaklaşım	452	17.70	3.930	4-24
Değerlendirici Yaklaşım	452	7.09	2.948	3-18
Kendine Güvenli Yaklaşım	452	21.06	4.465	7-28
Planlı Yaklaşım	452	9.36	3.570	4-24
Toplam Puan	452	102.10	14.070	32-192

5.1. Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular (Results of the Research on the First Sub-Problem)

Araştırmanın birinci alt problemi "Öğrencilerin problem çözme becerileri öğrenim gördükleri bölümlere göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine göre problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin varyans analizi (Anova) sonuçları Tablo 5'te verilmiştir.

Öğrencilerin bölüm değişkenine ilişkin verilerinin bulunduğu tabloya göre bölümlerle ilgili olarak aceleci yaklaşım, düşünen

yaklaşım, kaçınan yaklaşım, planlı yaklaşım ve toplam puanlarda anlamlı düzeyde bir farklılık varken değerlendirici ve kendine güvenli yaklaşımda anlamlı düzeyde bir farklılık bulunmamıştır.

Aceleci yaklaşım boyutunda farklılığın Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü ile ($X=32.41$), PDR ($X=36.86$), Resim Öğretmenliği ($X=38.14$), Müzik Öğretmenliği ($X=37.40$), Okul Öncesi Öğretmenliği ($X=37.41$) ve Türkçe Öğretmenliği ($X=37.43$) bölümleri arasında Sosyal Bilgiler Öğretmenliği öğrencilerinin lehine olduğu görülmektedir. Çünkü bu yaklaşım biçimine ilişkin yüksek puan alan bir kişi ilgili yaklaşım biçimini daha fazla kullanmaktadır ve bu yaklaşım biçimi kişide olumsuz bir problem çözme beceri algısı oluşturur.

Düşünen yaklaşım boyutuna baktığımızda ise bölümler arası farklılığın Resim Öğretmenliği bölümü ($X=14.49$) öğrencileri ile Sınıf Öğretmenliği ($X=8.25$), Sosyal Bilgiler ($X=9.00$), PDR ($X=10.88$), Türkçe ($X=12.05$), Fen Bilgisi ($X=12.04$) ve İngilizce Öğretmenliği ($X=11.67$), bölümlerinde okuyan öğrenciler arasında olduğu sonucuna varabiliriz. Bu yaklaşım biçimine ilişkin düşük puan alan bir kişi ilgili yaklaşım biçimini daha fazla kullanmaktadır ve bu yaklaşım biçimi kişide olumlu bir problem çözme beceri algısının oluşmasına sebep olur.

Tablo 5. Bölüm değişkenine ilişkin varyans analizi (anova) sonuçları
 (Table 5. ANOVA results of problem solving skills according to the departments)

	Bölüm	N	X	Ss	F	p	fark
Aceleci Yaklaşım	Sınıf Öğr	63	33.50	7.655	9.458	.033*	2-3 2-4 2-5 2-6 2-7
	Sosyal Bil. Öğr.	54	32.41	5.279			
	PDR	56	36.86	7.075			
	Resim Öğr.	35	38.14	8.052			
	Müzik Öğr.	20	37.40	4.617			
	Okul Önc. Öğr.	58	37.41	6.808			
	Türkçe Öğr.	57	37.63	7.456			
	Fen Bil. Öğr	55	33.42	5.547			
Düşünen Yaklaşım	İngilizce Öğr.	54	33.56	5.204	11.567	.012*	1-4 2-4 3-4 7-4 8-4 9-4
	Sınıf Öğr	63	8.25	5.385			
	Sosyal Bil. Öğr.	54	9.00	3.529			
	PDR	56	10.88	2.757			
	Resim Öğr.	35	14.49	2.870			
	Müzik Öğr.	20	13.71	1.517			
	Okul Önc. Öğr.	58	13.00	4.830			
	Türkçe Öğr.	57	12.05	4.215			
Kaçınan Yaklaşım	Fen Bil. Öğr	55	12.04	3.930	14.070	.201	
	İngilizce Öğr.	54	11.67	5.292			
	Sınıf Öğr	63	17.63	3.525			
	Sosyal Bil. Öğr.	54	15.07	1.810			
	PDR	56	17.05	3.071			
	Resim Öğr.	35	17.71	4.012			
	Müzik Öğr.	20	16.75	4.778			
	Okul Önc. Öğr.	58	17.47	3.752			
Türkçe Öğr.	57	18.19	2.869				
Fen Bil. Öğr	55	17.22	4.557				
İngilizce Öğr.	54	16.81	3.701				

Tablo 5'in devamı							
Değerlendirici Yaklaşım	Sınıf Öğr	63	6.43	3.547	2.853	.126	
	Sosyal Bil. Öğr.	54	6.35	2.182			
	PDR	56	5.84	1.856			
	Resim Öğr.	35	5.97	2.649			
	Müzik Öğr.	20	5.25	1.970			
	Okul Önc. Öğr.	58	6.71	2.478			
	Türkçe Öğr.	57	6.05	2.517			
	Fen Bil. Öğr	55	6.09	2.271			
İngilizce Öğr.	54	5.85	3.784				
Kendine Güvenli Yaklaşım	Sınıf Öğr	63	23.44	6.085	2.715	.148	
	Sosyal Bil. Öğr.	54	20.46	2.432			
	PDR	56	19.82	2.918			
	Resim Öğr.	35	21.43	4.334			
	Müzik Öğr.	20	19.50	2.763			
	Okul Önc. Öğr.	58	19.95	3.353			
	Türkçe Öğr.	57	21.60	5.053			
	Fen Bil. Öğr	55	19.00	3.372			
İngilizce Öğr.	54	23.26	5.040				
Planlı Yaklaşım	Sınıf Öğr	63	9.75	5.025	3.692	.040*	3-4
	Sosyal Bil. Öğr.	54	8.52	2.221			
	PDR	56	7.21	2.341			
	Resim Öğr.	35	10.86	2.390			
	Müzik Öğr.	20	9.51	.851			
	Okul Önc. Öğr.	58	8.60	2.391			
	Türkçe Öğr.	57	9.09	3.602			
	Fen Bil. Öğr	55	8.58	3.166			
İngilizce Öğr.	54	9.39	4.590				
Toplam Puan	Sınıf Öğr	63	95.00	18.078	10.440	.017*	4-1 4-3 4-6 4-8
	Sosyal Bil. Öğr.	54	105.81	6.961			
	PDR	56	99.66	10.621			
	Resim Öğr.	35	108.44	17.080			
	Müzik Öğr.	20	103.57	4.039			
	Okul Önc. Öğr.	58	94.84	14.014			
	Türkçe Öğr.	57	103.61	10.670			
	Fen Bil. Öğr	55	95.35	8.544			
İngilizce Öğr.	54	101.54	16.452				

Yine bu bulgulara dayanarak istendik yaklaşım biçimlerini ölçen alt ölçeklerden düşünen yaklaşım boyutunda ortalamanın yüksek olması problem çözmeye ilişkin olumsuz bir tutum olduğunun göstergesidir. Bu durum Resim Öğretmenliği bölümü öğrencilerin düşünen yaklaşım boyutunda problem çözme konusunda olumsuz bir algıya sahip olduklarını gösterir.

5.2. Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular (Results of the Research on the Second Sub-Problem)

Araştırmanın ikinci alt problemi "Öğrencilerin problem çözme becerileri cinsiyet değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin cinsiyetine göre problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Cinsiyet değişkenine ilişkin t testi sonuçları
(Table 6. T-test results of variance of problem solving skills
according to gender)

	Cins	N	X	Ss	t	p
Aceleci Yaklaşım	Kız	245	35.98	7.535	1.592	.423
	Erkek	207	33.61	6.286		
Düşünen Yaklaşım	Kız	245	11.31	4.110	-2.095	.213
	Erkek	207	13.05	4.935		
Kaçınan Yaklaşım	Kız	245	18.31	3.65	1.593	.104
	Erkek	207	16.99	4.128		
Değerlendirici Yaklaşım	Kız	245	6.69	2.850	-1.127	.073
	Erkek	207	7.56	2.999		
Kendine Güvenli Yakl.	Kız	245	21.12	4.566	.302	.763
	Erkek	207	21.00	4.353		
Planlı Yaklaşım	Kız	245	9.06	3.171	-1.960	.055
	Erkek	207	9.72	3.969		
Toplam Puan	Kız	245	102.47	13.129	.415	.678
	Erkek	207	101.92	15.135		

p>.05 anlamlı

Tablo 6'daki verilere baktığımızda ortaya çıkan sonuç, öğrencilerin problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığını göstermiştir. Kız ve erkek öğrencilerin problem çözme becerileri ve bir problemle karşılaştıkları zaman sergileyecekleri problem çözme yaklaşımları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığını, her iki cinsiyete sahip öğrencilerinde böyle bir durumla karşı karşıya kalınması halinde aynı yaklaşımı sergileyeceklerini söyleyebiliriz.

Hepner ve diğerleri (1983), Taylan (1990), Çam (1997), Saygılı (2000), Tanrıkulu (2002), Sonmaz (2002), Pehlivan ve Konukman (2004), Izgar ve diğerleri (2004), Akandere ve diğerleri (2005), Özen ve Çelebi (2006), Gültekin (2006), Çilingir (2006), cinsiyetin problem çözme becerisi üzerinde bir etkisinin olmadığını bulmuşlardır. Farklı alanlarda, farklı çalışma gruplarıyla, PÇE toplam puanları ile alt boyut puanlarının birlikte değerlendirildiği bu çalışmalarda bulunan sonuçlar, araştırma bulgularımızı destekler niteliktedir.

Araştırma sonuçlarımızla paralellik göstermeyen yani problem çözme becerilerinin cinsiyete göre anlamlı şekilde farklılaştığını bulan çalışmalar da vardır. Bu çalışmalar; Brems ve Johnson (1988), Katkat (2001), Akaydın (2002), Korkut (2002), Ülger (2003), Şahin ve Özbay (2003), Katkat (2003), Düzakın (2004), Onursal (2004), Öztürk ve diğerleri (2005), Serin ve Derin (2006), Germi ve Sunay (2006)'ın ortaya koymuş olduğu çalışmalardır. Bu sonuca etki eden temel faktörün, araştırmalara alınan farklı örneklem gruplarının olduğunu söyleyebiliriz.

5.3. Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular (Results of the Research on the Third Sub-Problem)

Araştırmanın üçüncü alt problemi "Öğrencilerin problem çözme becerileri sosyo-ekonomik düzey değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeye göre problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7'ye baktığımızda öğrencilerin problem çözme becerilerinin herhangi bir sosyo-ekonomik düzeyde anlamlı olarak farklılaşmadığı sonucuna varabiliriz. Her ne kadar anlamlı bir farklılık olmasa da

sosyoekonomik düzeyde toplam puanların ortalamalarına baktığımızda sosyoekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerinin ortalamalarının düşük olduğunu görüyoruz. Bu durum da sosyo ekonomik düzeyi yüksek olan öğrencilerin nispeten problem çözme algılarının daha olumlu olduğunu göstermektedir.

Tablo 7. Sosyo ekonomik düzey değişkenine ilişkin varyans analizi (Anova) sonuçları
(Table 7. ANOVA results of problem solving skills according to the socia-economic status)

	SED	N	X	Ss	F	p
Aceleci Yaklaşım	Düşük	71	34.66	7.225	2.089	.125
	Orta	329	33.10	6.867		
	Yüksek	52	35.23	8.040		
Düşünen Yaklaşım	Düşük	71	13.35	4.574	2.341	.076
	Orta	329	12.23	4.498		
	Yüksek	52	11.81	4.933		
Kaçınan Yaklaşım	Düşük	71	17.68	3.333	1.091	.337
	Orta	329	17.83	4.086		
	Yüksek	52	18.96	3.646		
Değerlendirici Yaklaşım	Düşük	71	7.98	2.387	1.618	.108
	Orta	329	6.88	2.942		
	Yüksek	52	7.39	3.484		
Kendine Güvenli Yaklaşım	Düşük	71	21.68	3.089	1.972	.302
	Orta	329	21.49	4.440		
	Yüksek	52	22.88	5.642		
Planlı Yaklaşım	Düşük	71	9.70	3.494	805	671
	Orta	329	9.15	3.449		
	Yüksek	52	9.01	3.898		
Toplam Puan	Düşük	71	104.28	10.176	1.846	.159
	Orta	329	103.41	13801		
	Yüksek	52	101.44	11.218		

p>.05 anlamlı

5.4. Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular (Results of the Research on the Fourth Sub-Problem)

Araştırmanın dördüncü alt problemi "Öğrencilerin problem çözme becerileri mezun olunan lise türü değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin mezun olunan lise türüne göre problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8. Mezun olunan lise türü değişkenine ilişkin varyans analizi
 (Anova) sonuçları
 (Table 8. ANOVA results of problem solving skills according to the
 graduating high school type)

	Lise Türü	N	X	Ss	F	p	fark
Aceleci Yaklaşım	Genel Lise	160	34.00	6.720	6.877	.004*	4-2 5-2
	Meslek Lisesi	35	36.57	7.570			
	Süper Lise	76	34.93	6.060			
	Öğretmen Lisesi	85	32.65	6.239			
	Anadolu Lisesi	81	32.56	7.722			
	Diğer	15	33.67	8.797			
Düşünen Yaklaşım	Genel Lise	160	11.28	4.161	1.613	.406	
	Meslek Lisesi	35	13.14	2.264			
	Süper Lise	76	14.68	5.783			
	Öğretmen Lisesi	85	12.06	4.384			
	Anadolu Lisesi	81	12.59	4.280			
	Diğer	15	13.01	3.047			
Kaçınan Yaklaşım	Genel Lise	160	16.46	3.704	2.183	.267	
	Meslek Lisesi	35	15.43	5.812			
	Süper Lise	76	16.39	2.894			
	Öğretmen Lisesi	85	17.29	3.807			
	Anadolu Lisesi	81	18.16	3.644			
	Diğer	15	17.70	3.200			
Değerlendirici Yaklaşım	Genel Lise	160	6.75	2.483	1.550	.379	
	Meslek Lisesi	35	7.93	1.614			
	Süper Lise	76	5.67	3.376			
	Öğretmen Lisesi	85	5.57	3.223			
	Anadolu Lisesi	81	7.11	3.062			
	Diğer	15	7.82	3.200			
Kendine Güvenli Yaklaşım	Genel Lise	160	21.97	3.402	4.725	.047*	3-2 4-2
	Meslek Lisesi	35	23.76	5.638			
	Süper Lise	76	20.17	5.804			
	Öğretmen Lisesi	85	20.00	4.886			
	Anadolu Lisesi	81	21.67	4.407			
	Diğer	15	21.83	3.416			
Planlı Yaklaşım	Genel Lise	160	8.97	2.919	1.155	.330	
	Meslek Lisesi	35	9.94	2.942			
	Süper Lise	76	9.75	4.642			
	Öğretmen Lisesi	85	9.24	3.676			
	Anadolu Lisesi	81	9.01	3.793			
	Diğer	15	9.33	2.968			
Toplam Puan	Genel Lise	160	102.19	9.604	2.007	.332	
	Meslek Lisesi	35	102.86	10.003			
	Süper Lise	76	104.87	16.174			
	Öğretmen Lisesi	85	104.82	15.973			
	Anadolu Lisesi	81	102.11	13.379			
	Diğer	15	102.27	3.845			

p>.05 anlamlı

Öğrencilerin problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde; Genel Lise, Meslek Liseleri, Süper Lise, Anadolu Öğretmen Lisesi, Anadolu Lisesi ve diğer liselerden mezun olan öğrencilerin düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, planlı yaklaşım ve toplamına ait puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı, aceleci yaklaşım ve

güvenli yaklaşım boyutlarında ise anlamlı düzeyde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Aceleci yaklaşım boyutunda farklılığın Meslek Lisesi mezunları ($X=36.57$) ile Anadolu Lisesi ($X=32.56$) ve Öğretmen Lisesi mezunları ($X=32.65$) arasında Meslek Lisesi mezunlarının aleyhine yönde olduğu görülmektedir. Bu sonuç meslek lisesi mezunları için olumsuz bir problem çözme algısı olarak nitelendirilebilir çünkü aceleci yaklaşım biçiminin daha fazla kullanan bir bireyin problem çözme beceri algısı daha düşüktür.

Güvenli yaklaşım boyutunda ise farklılık yine meslek lisesi mezunları ($X=23.76$) ile süper lise ($X=20.17$) ve öğretmen lisesi mezunları ($X=20.00$) arasında olduğu sonucuna varabiliriz. Yine bu sonuç meslek lisesi mezunları için olumsuz bir problem çözme algısı olarak nitelendirilebilir çünkü güvenli yaklaşım biçiminin daha az kullanan (ortalama yüksek) bir bireyin problem çözme beceri algısı daha düşüktür.

Öğrencilerin farklı liselerden mezun olmalarının problem çözme becerilerine ve problem çözme yaklaşımlarına bir etkisinin olmadığını söyleyebiliriz. Tekin ve diğerlerinin (2007) yaptığı "Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda Okuyan Öğrencilerin Problem Çözme Becerilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından incelenmesi" isimli araştırmada, öğrencilerin aceleci, düşünen, kaçınan, değerlendirici, kendine güvenli ve planlı yaklaşım puan ortalamalarının, Meslek Liseleri, Anadolu/Fen/Süper Lise ve Genel Liseden mezun olmalarına göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı bulunmuştur.

Çilingir (2006)'in "Fen Lisesi ile Genel Lise Öğrencilerinin Sosyal Becerileri ve Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması" isimli çalışmasında, Fen Lisesi öğrencileri ile Genel Lise öğrencilerinin problem çözme becerileri arasında bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir.

Yurttaş (2001)'in Atatürk Üniversitesi Erzurum Sağlık Yüksek Okulu 1.ve 4. sınıf öğrencilerinin empatik beceri ve problem çözme becerilerini belirlemek ve karşılaştırmak amacıyla yaptığı çalışmada, öğrencilerin mezun oldukları lise değişkenlerinin problem çözme becerileri ve empatik becerileri üzerine önemli bir etkisinin olmadığı belirlenmiştir. Bu araştırma bulguları, bulduğumuz sonuçlarla çelişmektedir.

5.5. Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular (Results of the Research on the Fifth Sub-Problem)

Araştırmanın beşinci alt problemi "Öğrencilerin problem çözme becerileri mezun olunan alan değişkenine göre farklılaşmakta mıdır?" şeklinde belirlenmişti. Öğrencilerin mezun olunan alan durumuna göre problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının karşılaştırılmasına ilişkin t-testi sonuçları Tablo 3.8'de verilmiştir.

Öğrencilerin problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının mezun oldukları alan değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesinde; kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım, planlı yaklaşım ve toplam puan boyutlarında anlamlı bir farklılık bulunmazken, aceleci yaklaşım ve düşünen yaklaşım boyutlarında farklılık olduğunu görmekteyiz.

Aceleci yaklaşım boyutunda farklılığın Fen alanından mezun olanlar ile ($X=31.61$) ile TM ($X= 37.35$), Sosyal alan ($X=38.70$) ve dil mezunları ($X=37.33$) arasında Fen alanından mezun olanların lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuç Fen alanından mezun olanlar için olumlu bir problem çözme algısı olarak nitelendirilebilir çünkü aceleci

yaklaşım biçiminin daha az kullanan bir bireyin problem çözme beceri algısı daha yüksektir.

Düşünen yaklaşım boyutunda farklılığın yine Fen alanından mezun olanlar ile ($X=9.35$) ile TM ($X=12.97$), Sosyal alan ($X=12.37$) ve dil mezunları ($X=12.35$) arasında Fen alanından mezun olarının lehine olduğu görülmektedir. Bu sonuç yine Fen alanından mezun olanlar için olumlu bir problem çözme algısı olarak nitelendirilebilir çünkü aceleci yaklaşım biçiminin daha az kullanan bir bireyin problem çözme beceri algısı daha yüksektir.

Tablo 9. Mezun olunan alan türü değişkenine ilişkin varyans analizi (Anova) sonuçları

(Table 9. ANOVA results of problem solving skills according to the graduating high school type)

	Alan Türü	N	X	Ss	F	p	fark
Aceleci Yaklaşım	TM	187	37.35	6.757	11.714	.000*	4-1 4-2 4-3
	Sosyal	115	38.70	6.586			
	Dil	60	37.33	5.278			
	Fen	90	31.61	6.797			
Düşünen Yaklaşım	TM	187	12.97	4.697	9.701	.001*	4-1 4-2 4-3
	Sosyal	115	12.39	3.411			
	Dil	60	12.35	5.161			
	Fen	90	9.35	3.643			
Kaçıncı Yaklaşım	TM	187	18.71	3.562	1.711	.344	
	Sosyal	115	19.39	3.836			
	Dil	60	18.58	3.600			
	Fen	90	18.28	4.211			
Değerlendirici Yaklaşım	TM	187	7.64	2.938	1.180	.521	
	Sosyal	115	6.70	1.974			
	Dil	60	7.75	3.887			
	Fen	90	6.61	2.397			
Kendine Güvenli Yaklaşım	TM	187	21.56	4.973	1.825	.293	
	Sosyal	115	21.78	2.856			
	Dil	60	22.17	5.270			
	Fen	90	21.28	3.775			
Planlı Yaklaşım	TM	187	9.98	3.597	1.215	.486	
	Sosyal	115	9.22	2.648			
	Dil	60	10.33	4.842			
	Fen	90	9.89	3.107			
Toplam Puan	TM	187	103.22	15.017	2.244	.137	
	Sosyal	115	101.13	11.016			
	Dil	60	102.42	13.391			
	Fen	90	101.06	10.412			

Çağlayan (2007)'ın "Beden eğitimi ve Spor Yüksekokulu Öğrencilerinin Öğrenme Biçimleri İle Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi" isimli doktora tezinde mezun olunan alan değişkeni ile problem çözme becerileri arasında herhangi bir farklılık bulunmamıştır.

6. SONUÇLAR (RESULTS)

Araştırma bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar şunlardır.

- Öğrencilerin genel olarak problem çözme becerilerinin ve problem çözme yaklaşımlarının orta düzeyde olduğu belirlenmiştir

- Öğrencilerin problem çözme becerisi alt boyutlarına ve toplamına ait puan ortalamalarının, cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir
- Öğrencilerin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, planlı yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının ve problem çözme becerisi toplam puan ortalamalarının bölüm değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; kaçınan, değerlendirici, kendine güvenli yaklaşım arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir
- Öğrencilerin aceleci yaklaşım ve güvenli yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının mezun olunan lise türü değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, planlı yaklaşım ve problem çözme becerisi toplam puan ortalamalarının arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı tespit edilmiştir
- Öğrencilerin aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım alt boyut puan ortalamalarının mezun olunan alan değişkenine göre anlamlı düzeyde farklılaştığı; kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, güvenli yaklaşım, planlı yaklaşım alt boyutları ile problem çözme becerisi toplam puan ortalamalarının anlamlı düzeyde farklılaşmadığı tespit edilmiştir.

7. ÖNERİLER (SUGGESTIONS)

• Uygulayıcılar için öneriler:

Problem çözme becerilerinin gelişmesi ve etkili olarak kullanılması bireyin yaşantısında karşılaştığı stres kaynakları ile başarılı olarak başa çıkmasında etkilidir. Bu nedenle Eğitim Fakültesi öğrencilerine, problem çözme becerisi basamaklarının öğretilbileceği çalışmalara daha fazla ağırlık verilmelidir.

Problem çözme becerisinin öğrenilebilen bir özellik olmasından dolayı, Eğitim Fakültesi öğrencilerine, öğrenim gördükleri bölümler itibarıyla, problem çözme becerilerinin kazandırılması için gereken önem ve zaman verilmelidir.

Özellikle Resim Öğretmenliği bölümü öğrencilerinin, problem çözme yaklaşımlarında düşük beceriye sahip olduğu göz önünde bulundurulduğunda, bu öğrencilerin problem çözme yaklaşımlarını daha olumlu hale getirecek önlemler alınmalıdır.

Öğrencilerin kendi öğrenme biçimlerinin ve problem çözme becerilerinin farkında olmaları, öğrenmelerini kontrol edebilmelerine, problemlerle karşılaştıklarında nasıl bir yaklaşım izlemeleri gerektiği hakkında bilgi sahibi olmalarına katkı getirecektir. Eğitim kurumlarında öğrencilerin kendi problem çözme becerilerini tanımlarına olanak sağlayacak şekilde öğrenme-öğretme ortamları düzenlenmelidir.

• Araştırmacılar için öneriler:

Eğitim Fakültesi öğrencilerinden problem çözme becerisi düşük veya yüksek olan grupların belirlenip, bu grupları oluşturan öğrencilerle yapılacak nitel araştırmalarla, öğrencilerin kendilerini problem çözme becerisi açısından neden yetersiz olarak algıladıkları öğrenilerek, çözüm yolları bulunmaya çalışılmalıdır. Problem çözme becerisinin belirlenmesine ilişkin bu çalışma üniversitelerin farklı fakültelerinde de uygulanabilir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Balay, R., (2004). Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 37 (2), 61-82.

2. Baykul, Y. ve Askar, P., (1987). Problem ve Problem Çözme, Matematik Öğretimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi Yayınları, No: 94.
3. Binbasıoğlu, C., (1987). Eğitim Psikolojisi. Ankara: Kadıoğlu Matbaası.
4. Bingham, A., (1998). Çocuklarda Problem Çözme Yeteneklerinin Geliştirilmesi. İngilizceden Çeviren: A. Ferhan Oğuzkan. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
5. Çam, S., (1995). Öğretmen Adaylarının Ego Durumları ile Problem Çözme Becerisi Algısı İlişkisinin İncelenmesi. Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi. 6(2), 37-42.
6. Ferah, D., (2000). Kara Harp Okulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerini Algılamalarının ve Problem Çözme Yaklaşım Biçimlerinin Cinsiyet, Sınıf, Akademik Başarı ve Liderlik Yapma Açısından İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Ankara.
7. Güzel, A., (2004). Marmara Üniversitesi Öğrencilerinin Öğrenme Stilleri ile Problem Çözme Becerileri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
8. Heppner, P.P., (1978). A Review of The Problem Solving Literature and It's Relationship to The Counseling Process. Journal of Counseling Psychology. 25, 366-375.
9. Güçlü, N., (2003). Lise Müdürlerinin Problem Çözme Becerileri. Milli Eğitim 80.Yıl Özel Sayısı. Sayı: 160, 272-300.
10. Güner, P., (2000). Sorunlarla Etkili Bas Etme Yolu: Problem Çözme. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi. 3 (1), 62-67.
11. Heppner P.P. and Krauskopf, C.J., (1987). An Information Processing Approach to Personal Problem Solving. The Counseling Psychologist. 15 (3), 371-447.
12. Karasar, N., (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Nobel Yayınevi.
13. Oğuzkan, F., (1989). Orta Dereceli Okullarda Öğretim. (2. Baskı). Ankara: Emel Matbaacılık.
14. Saracaloğlu, A. S, Serin, O., Bozkurt, N. (2002). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Öğrencilerinin Problem Çözme Becerileri ile Başarıları Arasındaki İlişki. Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi. 16: 149-162.
15. Saracaloğlu, A.S, Serin, O. ve Bozkurt, N., (2002). Eğitim Bilimleri Enstitüsü Lisansüstü Öğrencilerinin Problem Çözme ve Denetim Odağı Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 17: 237-242.
16. Saracaloğlu, A.S., Karasakaloğlu, N. ve Yenice, N., (2007). Adnan Menderes Üniversitesi Sınıf Öğretmeni Adaylarının Problem Çözme Becerileri ile Okuma İlgisi ve Alışkanlıkları Arasındaki İlişki. VI. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. 27-29 Nisan 2007. Eskişehir Anadolu Üniversitesi, 382-389.
17. Saygılı, H., (2000). Problem Çözme Becerisi ile Sosyal ve Kişisel Uyum Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Erzurum.
18. Savaşır, I. ve Şahin, N.H., (1997). Bilişsel-Davranışçı Terapilerde Değerlendirme: Sık Kullanılan Ölçekler. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları
19. Sungur, N., (1997). Yaratıcı Düşünce. İstanbul: Evrim Yayınları

20. Söylemez, S., (2002). Ergenlerde Problem Çözme Becerisini Geliştirmeye Yönelik Bir Grup Çalışması Programının Etkisinin İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, İstanbul.
21. Ülger, Ö.E., (2003). Okul Yöneticilerinin Problem Çözme Becerilerinin Liderlik Davranışlarıyla İlişkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Anabilim Dalı, İstanbul.
22. Yurttaş, A., (2001). Sağlık Yüksekokulu Öğrencilerinin Empatik Becerileri ile Problem Çözme Becerilerinin Karşılaştırılması. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Hemşirelik Esaslar Anabilim Dalı, Erzurum.